

Poetika

... Ispod čela obližeš drhtaju dva
A sve u, Krug-pedalj
Poslje je papir špijun
Poslje je bjelina crna
A ti joj pritečeš sapi
I prilaziš, Joj dublje

ili pak obrnuto; iznad stihova pjesme „Poetika“ naslov —

Grimasa

U noć u, Noć mašto
Majčice niz zlatni gib svijesti
Grimasa strah tamno kraljik
Pile nek tanje
Neonsku školjku, Vremena
A ruka golubica drhti, Um vijuga
Arlekin apsurd groteska houmor noir. . .

Nesumnjivo je da ne može biti rijec o slučajnim podudarnostima automatskog, ili nekog drugog tipa, već o inovacijskom angažmanu kakav, (bar autoru ovog teksta) do sada nije bio poznat.

Drugi moment, koji Radulović kvalificuje kao (u velikoj mjeri) samosvojnog autora tiče se, opet specifične i za pjesnike današnjeg senzibiliteta, neuobičajne organizacije teksta. Prezentovan je kroz šest, (uz pjesmu Gaj, Valerija, Katul) možda najinteresantnijih pjesama: Poetika, Ruža, Prazno, Vjerica, Kraj, Carice, Vreme, Tvorac, Grimasa. Radi se o tekstovima astrofisne, stihiskske strukture, od kojih su svaki doimao kao jedna rečenica, (ciceronskog govora) u kamenu uklесana, gdje se ništa neda oduzeti, a još manje dodati. Napomenuo bih da ove pjesme treba i čitati upravo tako kako su napisane; dakle kao jednu rečenicu ili ulomak nečijeg govora iz koga se može naslutiti što je prethodilo i šta slijedi.

Da li će poezija pjesnika Selimira Radulovića i dalje preferirati sa ovde navedenim stavkama, ostaje nam da vidimo u njegovim narednim knjigama, koje će, pretpostavljam, mnogi sa zadovoljstvom dočekati.

rale nišavić: »divlje trešnje«, minerva, subotica, 1986. slobodan sv. miletic

„Divlje trešnje“ nije prva zbirkica novosadskog pesnika Raleta Nišavića. Kao što ovaj naslov traži da označi svoj pastoralni prenutak pesnika u gradu, tako ni prvoj oznaku novosadski samo uslovno odgovara pesnikovom zavičaju. On je samo poslednja tačka naših migracija.

Kao i pesme u zbirici *Sunce i prsti i Divlje trešnje* su poezija u nastajanju, onako kako se to u filozofiji odnosno u ontologiji govori o biću, nikada završenom, koje „nije još“, dakle kao i poesis u procesu, delu u toku. I novu zbirku odlikuju protivrečno dvojstvo: jedan povišen ton, bezmalo retoričan koji vodi poreklo iz besedničkog sredstva uveravanja i u isti mah drugi jednostavni, direktni pesnički iskaz, sredstvo intime. Ovaj prvi je izbirljiv kada je u pitanju izbor verba, skorije kolekcionarski u tome manifestovanju zavičajnog govora ili narečja i boji jarke sprege sa izgledom snage i pretencijom na pojčani efekat metaforičnog. Ovaj ton i najviše podleže kritičkom pogledu. Onaj drugi, koji čini sve suprotne odluke Nišavićevog pesničkog jezika, onaj intimni (uslovno uzeto), vodi monolog lirskog subjekta i, moramo prozнатi, preovladaju u podneblju „Divljih trešnja“. Dakako na boljitat i bereti ove poezije, starinski rečeno. Dok se onaj prvi ton javlja još uvek kao balast tradicije, jer Nišavić smatra da pesništvo podrazumeva i valjano ljudsko ponašanje kao jedinstvo etičkog i umetničkog i pomalo spihološki ga ispoljava, dotle mu onaj drugi intimistički ton (opet uslovno) omogućuje korak prvočitnog rusioste-gorštaka u

pastoralu, obojenu prštestom i nepomirenošću sa opstankom u zatrovanom gradu (sagrađenom od veštačke neprirodne grude, sa zabranama, kolotinom, izgubljeniču, samotništvom, bez bodlarske lepotne minerala).

Najbolja strana Nišavićeve poezije i dalje se nalazi u njenoj asocijativnosti i u prostoru njegove, ne vazdan slučajne simbolike. Dakako to zavisi i od naše projekcije, ali sugerisani pravci nisu uvek i najsjajniji. Mi smo njegovu poetiku videli u toj dvojnosti, a nova pastoralnost incirana je onom pesničkom brigom (dakle kulturom) za prirodu u kojoj Nišavić traži dublju verodostojnost svog doživljaja. Nepristajanje na urbanu sredinu kao autentičnu ljudsku sredinu nosi i nenametljivu ekološku kritiku, koja tek postaje predmet interesovanja modernih pesnika, po svemu ipak prolazan. U nutrini, pokazuje nam Nišavić, nosimo psihološki odsev netaknutosti, a socio-školska psihologija nam saopštava da i četvrta generacija na gradskom položaju još uvek nosi u čulima, u nozdrvama atavistički miris trave.

Nišavić pokušava da nađe odgovor kamo se gubi toplina, kako raste svetlost i rada pomračina u krilu civilizacije koju predstavlja grad. On je pesnik odgometke, definisanog, iskazivog. Ne libi se određivanja i odredljivog iako su oni došli u poeziju posredno i spekulativno sa porekla. U pesmi „Uzlet u noć“ poteći načelo harmonije, potisnutu i skrovito u drugim pjesmama, a koje ovde explicite nastoji da se racionalizuje. Tu ga, razume se, vrebni opasnost i od narativnog prodroga prozogn u tkivo pesme: „Sve ljubav imaju istovetan ner-isti ritam“ Izviru uvira jedna u drugu . . . Ostavljuju otiske sjedinjenog tela.“ Evo Ahilove pete tako izabranog diskursa. Pitamo se da li je to tribut jasnoći, nesvesno odbacivanje zatamnjenja, predaleki iskorak u pesnikovom nastojanju da empirijska ličnost kritički nadzire lirski subjekt i doživljaj? Ili pad u opšte mesto razbora, kad se od njega zapravo beži. Pesnička slika nikada nije rešavala aporije, ali ih je posredno mogla možda inicirati kao i čitav onaj prividni kontradiktum pevanja i mišljenja. Ona

nije cilj saznavanja već varnica koja spaja. Jezik nas slikom daruje, kao kad zaigra kolo bivstvovanja i reči, nipošto za se niti za samo jedno od njih.

Poetski svet Nišavićev je svet prbovitnih opozicija: nerođeno—plod, jezgro—raspušljina, studeno—toplo, tamno—svetlo, najzad i ona temeljna: priroda-kultura. Prostor se u njegovim pesmama iscrpljuje u nedosežnoti pokreta, vreme se meri gotovo linearno, srazmire poređenja zamenuju koordinate rasta, metafore stoje u neobaveznoj funkciji slika, ishod zamenuje slutnju, izvesnost često nadomešta tajnu. Nišavić je pesnik (sto se ne može dokazati dabogme ni statistički, niti nam je volja) „glagolske situacije“, neposrednog perceptivnog stanja, skoro oplijivih uporedenja. On ustanjuje ili uslovjava najčešće u kondicionalu i potencijalu, ponekad pesnički orčeće, ono što mašta darežljivo nudi pesniku na neizmerni i nesebičnu versiju. Ali Rale Nišavić ima i nekoliko pesama koje su u stanju da nas demantuju u najboljem smislu. Od az do ižice pesme, kao u kakvom molepstvu zadržava ključ, obleće tajnu kao njegov „Drozd“ koji pičnje zagonetkom, ispunjavajući skoro sve biološke funkcije postojanja pre nego što postane svesni mnogostrukog znaka apsurda, na čiji glas i glad odgovara neosjetljivost drugog, neosjetljivost sveta. Ili npr. reifikaciju doma u „Pesmi kuća“ koja uprkos svojoj meni zadržava osnovni ton lirskog, treptaj senzitivnog. Ništa manje zanimljivo ne čini se ni odgonetanje lirskog subjekta na horizontu pesme „Mali uzlet“, gde se rastvara u opštij metafori prirode, neiskazane do kraja. Pesma „Ograđeno izletište“ veštice se služi komparacijom ljudavne postelje i zverinjaka, šireći značenja urbanog rituala. „Kivi za Anijas“ idući za mitskom slikom polnosti sledi neobične eufonije i egzotizam.

Dirljiv je na kraju i Nišavićev uzvik, dirljiv, ali i opominjući: „Moj trenutak je na livadama,“ i malo dalje pitanje: „Nije li to uzlet?“ Mi mu možemo odgovoriti kratko: „Da!“

ORGANIZACIONI ODBOR FESTIVALA JUGOSLOVENSKE POEZIJE MLADIH TITOVRBAS

raspisuje

KONKURS

za učešće na Devetnaestom festivalu jugoslovenske poezije mladih, koji će se održati 21, 22. i 23. maja 1987. godine u Titovom Vrbasu. Pokrovitelj Festivala je SOUR PIK »Vrbas« u Titovom Vrbasu.

USLOVI:

- pravo učešća imaju mladi do 27. godina, sa po dve do sada neobjavljene pesme na svim jezicima naroda i narodnosti Jugoslavije;
- pesme se potpisuju šifrom;
- sa pesmama autor istovremeno dostavlja (u posebnoj koverti) sledeće podatke: ime i prezime, adresu, datum i mesto rođenja i rešenje šifre, koje ne može biti pseudonim;
- pesme se šalju zaključno do 15. aprila 1987. godine u deset (10) kućnih primeraka, na adresu: Festival jugoslovenske poezije mladih, Ul. M. Tita 87, 21460 Titov Vrbas, sa naznakom »za Konkurs«;
- učešnici čije pesme Stručni žiri odabere za završni deo Festivala, biće pismeno obavešteni do 15. maja 1987. god;
- pesme koje odabere Stručni žiri biće objavljene u Festivalskim publikacijama bez naknade;
- rukopisi se ne vraćaju;

Na Festivalu će biti dodeljene tri nagrade Stručnog žirija:

I nagrada	50.000.- dinara
II nagrada	30.000.- dinara
III nagrada	20.000.- dinara

ORGANIZACIONI ODBOR

časopis za kulturu, umetnost i društvena pitanja, novi sad, katolička porta 5, telefon (021) 28-765
uređuju: sylvija dražić, zoran derić, petru krdu, alpar lošonc, dorde pisarev, miroslav radojković i slobodan radošević ★ glavni i odgovorni urednik franja petrinović ★ tehnički i likovni urednik cvetan dimovski ★ sekretar redakcije radmila gikić ★ lektor mirjana stefanović ★ članovi izdavačkog saveta: bosiljka bojanović (predsednik), tanja durić, biljana cyetković, rada čupić, dušan radak, boško ivković, dušan mihailović, dušan patić, danica grubač, simon grabovac (delegati šire društvene zajednice), radmila gikić, radmila cvijanović lotina, vladimir kopić, franja petrinović i čedomir keco (delegati izdavača) ★ izdaje ništro „dnevnik“.
novi sad, bulevar 23. oktobra 31 ★ direktor ništro „dnevnik“ jovan smederevac ★ osnivač pokrajinska konferencija saveza socijalističke omladine vojvodine ★ časopis finansira sizi kulture vojvodine ★ rukopise slati na adresu: redakcija „polja“, novi sad, poštanski fah 190, žiro račun 65700—603—6324 ništro „dnevnik“ ouour „redakcija dnevnika“, sa naznakom za „polja“ (godišnja pretplata 2500 dinara, za inostranstvo dvostruko) ★ na osnovu mišljenja pokrajinskog sekretarijata za nauku i kulturu broj 413-152/73 časopis je oslobođen poreza na promet proizvoda i usluga ★ tiraž 2.000 primeraka